

QORTI TAL-APPELL

IMĦALLFIN

**S.T.O. PRIM IMĦALLEF MARK CHETCUTI
ONOR. IMĦALLEF GIANNINO CARUANA DEMAJO
ONOR. IMĦALLEF ANTHONY ELLUL**

Seduta ta' nhar l-Erbgħa, 17 ta' Marzu, 2021.

Numru 14

Rikors numru 493/94/2 AF

Il-Baruni Salvatore, sive Salvino Testaferrata Moroni Viani u li b'digriet tat-22 ta' Jannar 2018, il-Qorti laqgħet it-talba u ordnat li Christopher Testaferrata Moroni Viani, Martin Testaferrata Moroni Viani u Monika Testaferrata Moroni Viani neé Ammermann jidħlu fil-kawża minflok Salvino Testaferrata Moroni Viani

In-Nobbli Mario Testaferrata Moroni Viani u li b'digriet tal-5 ta' Ġunju 2007 l-atti tal-kawża ġew trasfużi f'isem Peter Paul, Paul Stephen u Caroline aħwa Testaferrata Moroni Viani u f'isem Jane, armla tal-istess Mario Testaferrata Moroni Viani bħala l-użufruttwarja tal-wirt tal-istess Mario Testaferrata Moroni Viani li miet fil-mori tal-kawża

In-Nobbli Beatrice, sive Bice, Testaferrata Moroni Viani u li b'digriet tas-7 ta' Novembru 2007, l-atti tal-kawża ġew trasfużi fil-persuni ta' Agnese Gera de Petri Testaferrata Bonici, Anna Maria Spiteri Debono u Caren Preziosi minflok l-attriċi Beatrice Testaferrata Moroni Viani li mietet fil-mori ta' din il-kawża

Il-Barunessa Maria Testaferrata Bonici, l-istess Barunessa Maria għall-interess użufruttwarju tagħha u li b'digriet tat-2 ta' Ġunju 2000 l-Avukat Dr. Victor Scerri u l-Prokuratur Legali Hilda Ellul

Mercer ġew nominati kuraturi deputati sabiex jirrapreżentaw il-wirt ta' Maria Testaferrata Bonici

Il-Markiza Agnes Gera de Petri

In-Nobbli Anna Maria f'isimha w bħala mandatarja ta' oħtha I-Kontessina Caren Preziosi u b'digriet tal-5 ta' Frar 2002, ġie revokat id-digriet tat-2 ta' Ġunju 2000 fis-sens li I-Markiza Agnes Gera de Petri u n-Nobbli Anna Maria Spiteri Debono f'isimha u bħala mandatarja ta' oħtha I-Kontessina Caren Preziosi assumew I-atti tal-kawża bħala I-uniċi eredi universali ta' Maria Testaferrata Bonici minflok il-kuraturi deputati I-Avukat Dr. Victor Scerri u I-Prokuratur Legali Hilda Ellul Mercer

Il-Kurunell Kirurgu Anthony Gerald Cremona f'ismu w bħala mandatarju ta' oħtu Mary Benvenuti u li b'nota tal-10 ta' Mejju 2000, Mary Benvenuti assumiet I-atti ta' dan ir-rikors stante r-ritorn tagħha minn barra minn Malta u b'digriet tat-18 ta' Ġunju 2020 assumew I-atti Kathleen vom Schloss, Jennifer Zammit, David Cremona f'ismu proprju u bħala I-mandatarju ta' ħuh Peter Cremona minflok il-Kurunell Kirurgu Anthony Gerald Cremona

Alfred Cremona f'ismu w bħala mandatarju ta' ħuh Robert Cremona

Susan Vella Bardon

Marcelle Bonnici Mallia li b'digriet tat-2 ta' Ġunju 2000 I-Avukat Dr. Victor Scerri u I-Prokuratur Legali Hilda Ellul Mercer ġew nominati kuraturi deputati sabiex jirrapreżentaw il-wirt ta' Marcelle Bonnici Mallia

u li b'digriet tad-19 ta' Lulju 2000, ġie revokat '*contrario imperio*' d-digriet tat-2 ta' Ġunju, 2000 in kwantu jirrigwardja lil Marcelle Bonnici Mallia u b'hekk assumew I-atti tal-kawża minflok Marcelle Bonnici Mallia s-segwenti persuni u ċioe` Charmaine mart il-Professor David Attard, Louise mart in-Nobbli Kavallier John Sant Manduca, Victoria mart Louis Camilleri, Anna mart Maurice Meli Bugeja, Paul Bonnici Mallia u Dr. John Bonnici Mallia

u li b'digriet tat-18 ta' Novembru 2002, Margaret Bonnici Mallia għan-nom tagħha personali kif ukoll għan-nom ta' uliedha minnu Simon u Michael aħwa Bonnici Mallia assumiet I-atti ta' din il-kawża flok I-attur żewġha I-mejjet Paul Bonnici Mallia

May Denaro għall-interess użufriktwarju tagħha u li b'digriet tas-17 ta' Awwissu 2016, il-Qorti laqgħet it-talba biex l-atti jiġu trasfużi f'isem Victor Denaro, Christianne Wirth u Helena Denaro

Victor Denaro,

Christianne Wirth,

Helena Denaro,

Alfred Fsadni għall-interess użufriktwarju tiegħu f'ismu u bħala mandatarju ta' ibnu l-Avukat Dottor Ivan Fsadni u li b'nota tal-10 ta' Mejju 2000 l-Avukat Dottor Ivan Fsadni assumma l-atti ta' dan ir-rikors stante r-ritorn tiegħu minn barra minn Malta

Marika Fsadni

Helga Fsadni u li b'digriet tat-28 ta' Ottubru 2014 il-Qorti ordnat il-korrezzjoni fil-kunjom li jrid jaqra "Consiglio" minflok "Fsadni" u b'digriet tat-18 ta' Ġunju 2020 assumew l-atti Dottor Ivan Fsadni, Marika Fsadni u Dottoressa Helga Consiglio minflok Alfred Fsadni

Inez Calleja

Frank Calleja bħala mandatarju ta' Mary Paolini

Edith Zerafa

Vincent Curmi bħala mandatarju tal-Markiż Joseph Scicluna u tan-Nobbli Corinne Ramsay fejn l-Avukat Dr. Raymond Zammit u l-Prokuratur Legali Juliana Scerri Ferrante ġew nominati kuraturi deputati sabiex jirrapreżentaw l-eredi tal-mejjet Markiż Joseph Scicluna

U li b'digriet tal-Qorti tat-23 ta' Settembru 2014, il-Qorti laqgħet it-talba biex stante l-mewt ta' Corinne Ramsay, l-atti tal-kawża jiġu trasfużi f'isem Christiane Ramsay Pergola

U b'digriet tas-17 ta' Awwissu 2016, il-Qorti laqgħet it-talba u ordnat li Christine Ramsay Pergola tassumi l-atti minflok u b'sostituzzjoni tal-Kuraturi fuq imsemmija

U n-Nobbli Mignon Marshall

v.

Onorevoli Prim Ministru w għal kwalsiasi interess li jistgħu jkollhom lan ellis, Josephine Ellis u Elizabeth Scilio

U b'digriet tal-10 ta' Dicembru 1997 il-ġudizzju ġie trasfuż fil-persuna ta' lan Ellis f'ismu proprio u bħala mandatarju tal-assenti Elizabeth Scilio bħala eredi tal-mejta Josephine Ellis

1. Dan huwa appell wara ilment tal-atturi illi ġew leżi d-drittijiet tagħhom sanċiti permezz tal-Artikolu 37 tal-Kostituzzjoni u l-Artikolu 1 tal-Ewwel Protokoll tal-Konvenzjoni Ewropea b'konsegwenza tad-dispożizzjoni relattivi tal-Kapitolu 158 tal-Liġijiet ta' Malta. L-atturi huma s-sidien tal-art magħrufa bħala "Tas-Sieg" sitwata f'Buskett, ir-Rabat, liema art kienet ġiet mogħtija b'titolu ta' enfitewsi temporanja lill-awturi tal-konvenuti lan Ellis, Josephine Ellis u Elizabeth Scilio permezz ta' kuntratt datat 23 ta' Lulju 1881. Din l-art kienet ġiet żviluppata f'diversi residenzi, inkluż il-fond numru 4, Triq Gorg Borg Olivier, Rabat li huwa detenut mill-konvenuti. Din il-konċessjoni enfitewtika skadiet fl-14 ta' Awwissu 1980, u l-konvenuti rrifjutaw li jiżgombraw minn dan il-fond. L-atturi kienu għalhekk istitwew proċeduri ġudizzjarji kontra l-konvenuti għar-ripreża tal-proprjeta` tagħhom, liema kawża tinsab differita *sine die* pendenti l-eżitu ta' dawn il-proċeduri. F'dawk il-proċeduri l-konvenuti kienu eċċepew illi huma għandhom titolu validu permezz ta' liema jistgħu jkomplu jokkupaw l-proprjeta` in kwistjoni, ai termini tal-Artikolu 5 tal-Kapitolu 158 tal-Liġijiet ta' Malta, u kien għalhekk li ġew istitwiti l-proċeduri pendenti permezz ta' liema l-atturi kienu oriġinarjament ilmentaw illi dan l-artikolu

jkasbar id-drittijiet tagħhom sanciti permezz tal-Artikolu 37 tal-Kostituzzjoni.

2. F'dawn il-proċeduri huma talbu għalhekk lill-ewwel Qorti sabiex:

“(1) tiddeciedi w tiddikjara illi l-artikolu 5 tal-Att XXIII ta' 1979 huwa bi ksur tal-artikolu 37 ta' l-Kostituzzjoni ta' Malta in kwantu li ma jipprovdux għall-kumpens xieraq għad-drittijiet tar-rikorrenti;

“(2) tiddeciedi u tiddikjara null u minghajr effett l-imsemmi artikolu 5 tal-Att XXIII ta' 1979 in kwantu li ma jipprovdux għall-kumpens xieraq għad-drittijiet tar-rikorrenti, u

“(3) tordna t-twaqqif ta' l-konverzjoni tal-fuq imsemmi cens temporanju għal wiehed perpetwu

“(4)u/jew taghti kwalunkwe rimedju iehor fil-gurisdizzjoni tagħha, li tkun tqis bhala aktar xieraq.

“Bl-ispejjez.”

3. Il-Prim Ministru eċċepixxa, *inter alia*, illi l-artikolu impunjat huwa konformi mad-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 37 tal-Kostituzzjoni u illi l-effett retroattiv tal-Att XXIII tal-1979 huwa konformi mal-Kostituzzjoni in vista tal-interess pubbliku.

4. Il-konvenuti Ian Ellis, Josephine Ellis u Elizabeth Scilio eċċepew illi m'hemm l-ebda ksur tal-Artikolu 37 tal-Kostituzzjoni stante li l-Gvern għandu d-dritt li jirregola u jikkontrolla d-dritt ta' proprjeta` fl-interess pubbliku.

5. Permezz ta' rikors intavolat mill-atturi fid-9 ta' Novembru 2011, l-atturi talbu sabiex il-Qorti tieħu wkoll in konsiderazzjoni jekk kienx hemm

ksur tad-dritt tagħhom għat-tgawdija tal-proprjeta` in vista ta' dak li jipprovdi l-Artikolu 1 tal-Ewwel Protokoll tal-Konvenzjoni Ewropea. Il-Prim Ministru konvenuti ma oġġezzjonax għal din it-talba.

6. Bis-sentenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili tal-25 ta' Ġunju 2020 gie deċiz hekk:

“Għar-raġunijiet premessi, il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi l-kawża billi:

“1. Tilqa' l-ewwel talba billi tiddikjara li l-artikoli 12(4), (5) u (6) tal-Kap. 158 tal-Liġijiet ta' Malta jilledu d-drittijiet fundamentali tar-rikorrenti kif protetti permezz tal-artikolu 37 tal-Kostituzzjoni u l-ewwel artikolu tal-Ewwel Protokoll tal-Konvenzjoni Ewropea.

“2. Tilqa' t-tieni talba billi tiddikjara li l-artikoli 12(4), (5) u (6) tal-Kap. 158 tal-Liġijiet ta' Malta huma nulli u mingħajr effett bejn il-partijiet;

“3. Tilqa' t-tielet talba u tordna t-twaqqif tal-konverżjoni talkonċessjoni enfitewtika minn waħda temporanja għal waħda perpetwa;

“4. Riferibbilment għar-raba' talba, tillikwida kumpens flammont ta' mitt elf Ewro (€100,000). Tordna lill-intimat Prim Ministru jħallas dan il-kumpens lir-rikorrenti.

“L-ispejjeż tal-kawża jithallsu mill-intimat Prim Ministru.”

7. Il-Prim Ministru preżenta r-rikors tal-appell tiegħu fil-15 ta' Lulju 2020 permezz ta' liema talab lil din il-Qorti sabiex tirrevoka u tannulla s-sentenza appellata, bl-ispejjeż tal-appell jithallsu mill-appellati.

8. L-atturi appellati preżentaw ir-risposta tal-appell tagħhom fil-5 ta' Awwissu 2020 permezz ta' liema ssottomettew illi dan l-appell għandu jiġi miċħud bl-ispejjeż.

Ikkonsidrat;

9. Il-Qorti tosserva illi skont il-liġi appelli minn sentenzi tal-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili li jittrattaw mertu kostituzzjonali għandhom jiġu deċiżi mill-Qorti Kostituzzjonali u mhux minn din il-Qorti. Fil-fatt, jirriżulta illi l-appellant preżenta appell identiku għal dan quddiem il-Qorti Kostituzzjonali, liema appell qiegħed jiġi deċiż permezz ta' sentenza mogħtija illum stess.

10. Għalhekk anki l-mertu ta' dan l-appell huwa eżawrit.

Deċide

Għal dawn il-motivi l-Qorti taqta' u tiddeċiedi billi tiddikjara li l-Qorti tal-Appell mhix kompetenti sabiex tqis l-appell tal-Prim Ministru (minħabba li din hi kawża Kostituzzjonali) u f'kull kaz illum il-mertu hu eżawrit bis-sentenza tal-Qorti Kostituzzjonali u għalhekk m'hemmx il-ħtieġa li tingħata ordni ai termini tal-Artikolu 741(B) tal-Kap. 12, bl-ispejjeż kontra l-istess appellant.

Mark Chetcuti
Prim Imħallef

Giannino Caruana Demajo
Imħallef

Anthony Ellul
Imħallef

Deputat Reġistratur
rm